

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
WYŻSZA SZKOŁA PRZEDSIĘBIORCZASCI I ADMINISTRACJI W
LUBLINIE
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕРЕЗІВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ОНПУ
ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

*До 100-ліття Одеського національного
політехнічного університету*

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ»**

25-27 червня 2018 року, м. Одеса

Київ - 2018

визначається він кількістю і якістю нейронів і синапсів – зв'язків між нейронами. Зв'язки ці утворюються саме в процесі пізнання нового, вирішення складних, незрозумілих завдань тобто – у процесі навчання. У дорослої людини, що працює в одній і тій самій сфері, що має справу з одним і тим же набором завдань, потреба в тренуванні мозку набагато вища, ніж у дитини, у якої все життя складається з пізнання і навчання. Іншими словами, доти, доки вам складно робити те, що ви робите, ви розвиваєтеся. Хочете жити довше – тренуйте свій мозок.

Петелкакі В. Ф., доцент, зав. кафедри
Грєєва В. І., старший викладач
кафедра фізичного виховання та спорту,
Одеський національний політехнічний університет
Трапезникова С. С., учитель фізичної культури II категорії,
Одеський юридичний ліцей
(Одеса, Україна)

ВПЛИВ ДИХАЛЬНИХ ВПРАВ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Людина, як і всі живі істоти потребує надходження в організм необхідної дози кисню, який використовується в складному біохімічному процесі окислення поживних речовин, у результаті чого виділяється енергія.

Робота серцево-судинної системи безпосередньо залежить від вмісту кисню в крові і стану системи дихання. При правильному диханні зникає хронічна втома, підвищується активність і працездатність. Малорухомих спосіб життя сучасної молоді збільшує ступінь ризику виникнення захворювань. Саме тому необхідно приділяти дихальній гімнастиці особливу увагу на заняттях з фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Дослідження спрямоване на узагальнення досвіду і практики з питань використання окремих методик дихальної гімнастики, оцінити ефективність розроблених технологій, встановити їх вплив на здоров'я. Метою є вивчення, підбір та експериментальна перевірка ефективності дихальної гімнастики у фізичній культурі.

Дихання – це сукупність процесів, які забезпечують організм киснем, підтримують загальний життєвий тонус та впливають на загальний психічний стан людини. Для нормальної життєдіяльності людині за день необхідно вжити близько 1 кг їжі, 2 л води, в той час як вдихає людина за день понад 9 кг повітря.

Дихальна гімнастика – це спеціальні вправи для розвитку дихальної мускулатури, спрямовані на зміцнення здоров'я та лікування різних захворювань. Вона допомагає позбутися захворювань бронхів: бронхіальної астми, обструктивного або хронічного бронхіту. Дихальна гімнастика допомагає боротися з перевтомою, безсонням і надмірною втомою.

Існує багато систем дихальної гімнастики, а саме: дихальні вправи йогів, які складені багато століть тому, парадоксальна гімнастика, розроблена А.М. Стрельніковою, система дихання К.П. Бутейка і багато інших, розроблених на Заході і Сході.

Загальні положення, які признають усі фахівці з питань оздоровчого дихання, за винятком розробників парадоксальних систем, такі:

- 1) дихання повинно бути ритмічним, рівномірним, глибоким;
- 2) дихати бажано через ніс, під час бігу або інших фізичних навантажень великої інтенсивності можна дихати одночасно через ніс і напіввідкритий рот;
- 3) ритм дихання повинен знаходитися у співвідношенні з ритмом виконуваних фізичних вправ;
- 4) темп дихання залежить від рівня підготовленості того, хто тренується, і від темпу, в якому виконуються фізичні вправи (біг, ходьба, плавання тощо);
- 5) під час виконання дихальних вправ необхідно слідкувати за своєю поставою: голову тримати прямо, плечі відвести назад, підтягнути живіт.

Основні значення дихальних вправ:

- покращити дихання під час виконання вправ (провентилувати легені, ліквідувати можливу кисневу заборгованість і надати допомогу серцю в його підсиленій роботі);
- удосконалити дихальний апарат і підтримати на високому рівні його працездатність;
- виробити вміння дихати завжди правильно, постійно проводячи масаж внутрішніх органів (печінки, органів травлення).

Основою дихальних рухів є правильна послідовність наповнення легенів повітрям при вдиханні і, головне, звільнення їх від повітря, збідненого на кисень, при видиханні.

Цим забезпечується:

- а) рівномірною участю у диханні всіх ділянок легенів, що дозволяє уникнути застійних явищ в окремих їх частинах;
- б) хвилеподібності дихання, яке дуже добре впливає на внутрішні органи своєю масуючою дією.

При повному і рівномірному використанні всіх ділянок легенів вдається уникнути деяких захворювань, а також передчасної атрофії бездіяльних частин легеневої тканини.

За основу правильного дихання береться повне дихання йогів, яке здійснюється так. Стоячи або сидячи прямо, з розпрямленою грудною клітиною, зробити повний видих, а потім зусиллям діафрагми, спрямованим вниз, випнути живіт вперед, якомога далі. Потім, не втягуючи живіт, вдихаючи повітря, розправити грудну клітину. Тепер легені наповнені повітрям добре. Але, щоб воно потрапило у найвіддаленіші куточки легенів, треба, затримуючи дихання, максимально втягнути живіт. Декілька секунд не опускаючи діафрагму, зробити повільний видих.

Дихання іде в певному, напруженому ритмі. На початковому етапі рекомендується дихати так: вдих – 8 с, затримка дихання – 4 с, видих – 8 с, затримка – 4 с. Під час ходьби можна синхронізувати дихання з кількістю кроків або частотою серцевих скорочень.

Для здорової людини достатньо виконувати цю вправу 10-15 хв. на день. Повне дихання зміцнює всі органи дихання, збільшує життєву ємність легенів, покращує діяльність серцево-судинної системи, нормалізує кров'яний тиск, позитивно впливає на нервову систему (покращує настрій, знижує відчуття тривоги тощо). Для студентів, що страждають гіпертонічною хворобою або іншими захворюваннями серцево-судинної системи, активізація діяльності капілярів – один зі способів радикального лікування цих хвороб. Дихальна гімнастика особливо корисна при бронхо-легеневих захворюваннях, гаймориті, риніті, бронхіальній астмі, гіпоксії, головних болях, неврозах, депресії. Її використовують під час занять йогою та шейпінгом, адже при глибокому диханні і збагаченні організму киснем відбувається активне спалювання жиру.

Інтенсивні дихальні вправи дозволяють активізувати кілька мільйонів капілярів у тілі людини, позитивно впливають на діяльність капілярів та м'язів шлунково-кишкового тракту.

Найяскравіший ефект створюють ті програми, в яких оптимально поєднуються частота, тривалість та інтенсивність вправ. Бажаний результат можна отримати тільки після 8-10 тижнів тренувань.

Вправи на дихання краще за все включати до підготовчої і заключної частини заняття.

Висновок: Загострення проблем здоров'я сучасної молоді продовжується, незважаючи на значний прорив медицини за останні роки. Збереження та покращення фізичної підготовки є основною метою занять фізичною культурою. Провівши аналіз досліджень з обраної теми, можна зробити висновок, що впровадження методик дихальних вправ є дієвим засобом оздоровлення, тому дихальну гімнастику слід обов'язково включати до складу навчальних програм фізичної культури вищих навчальних закладів.